

Torah from Around the World

Sjabbat 5 november 2011 / 8 chesjwan 5772
Sidra Lech-lecha, Beresjiet [Genesis] 12:1-17:27
Tanach blz. 22-30
Haftara: Jehosjoea 24:1-26
Tanach blz. 481-483

Commentaar door rabbijn Roberto Feldmann, (geschreven oktober 2010),
Congregacion Renoval YAKAR, Valparaiso, Chile

Vertaling: Jochanan Ch. Belinfante
Het Engelse [origineel](#)

De bevrijding uit de ingewanden van Chili's moeder aarde

Een aantal jaren geleden besloten enkele experts een planeet te degraderen, die volgens de mythologie het rijk van de schimmen regeerde; zij reduceerden haar waardigheid tot die van een gewone asteroïde. Waarom? Omdat haar baan onregelmatig was, een beetje van richting veranderde en meer elliptisch was dan die van haar andere hemelse broeders.

Chili is geen land, maar een "overhangende sneeuwrand van de Andes", zei eens Garcia Márquez en Pablo Neruda voegde hieraan toe: "mijn thuisland is gemaakt van nacht, sneeuw en zand". En van gemoduleerde jungles, meren als smaragd, oeroude vulkanen en mistige, paleolithische stranden met zeewier zo groot als de vinnen van het reusachtige zeemonster Leviathan. De Tora voegt in Bemidbar [Numeri] 13:32 de notie toe van *èrèts ochèlèt josjwèha*, "een land dat haar inwoners verslindt."

Ik ben geboren en getogen in Chili. Ik kom nauwelijks in beweging, trek mij niets aan van een aardbeving minder dan 7 op de schaal van Richter, maar geniet van de majestueuze pudding waarin de hele natuur en door mens gemaakte structuren, veranderen. Een soort maanwandeling, zou je kunnen zeggen. Maar dit jaar voelde het alsof "*èrèts ochèlèt josjwèha*" een onheilspellend soort van werkelijkheid in zich droeg. De grootste aardbeving ooit in de geschiedenis door mensen vastgelegd, bijna 10° op de schaal van Richter veroorzaakte letterlijk het naar boven komen en neerdalen van gehele provincies en hun bewoners. "Het is veel moeilijker onze vissersboten naar boven te duwen, de zee in", klaagde een oude visserman in Cobquecura, "maar vissen vallen in het zand. Dat is de beloning voor het ondersteboven zijn nu." Een paartje dat net hun droomhuis had gebouwd aan het strand van de kustplaats Iloca, klaagde: "het huis stond met uitzicht op zee; maar heeft nu een prachtig uitzicht op de Andes. De oceaan is nu te ver weg en kan slechts gezien worden vanuit het keukenraam".

Wij die hier wonen, dachten dat deze normale gebeurtenissen in ons leven in deze deprimerende geografie, minstens voor enige tijd voorbij waren. Maar Moeder Aarde is hier zo

levendig dat een relatief kleine mijn, niet dieper dan een kilometer, verticaal onder de Atacama woestijn instortte en alle mijnwerkers, die zich lager dan 700 meter bevonden, gevangen nam in de ingewanden van een berg.

President Piñera, onderweg naar de inwijdingsceremonie van de nieuwe president van Colombia, liet het vliegtuig omkeren en vloog onmiddellijk terug naar Santiago. Daar reed hij spoorwagens naar de mijn, in een verafgelegen gebied ongeveer 800 kilometers noordelijk van Santiago.

Èrèts achal josjwèha: de aarde had de mijnwerkers opgeslokt. Zoals Korach en zijn gevolg. Wanhopige geliefden begonnen in groepjes bij de mijn te verzamelen. Na een paar uur nam de stroom van elkaar tegensprekende informatie af en kwam de feitelijke informatie tevoorschijn: waar de ineenstorting had plaatsgevonden en welke overlevingskansen de mijnwerkers hadden.

De families begonnen een kampement op te zetten in de kou van de woestijnnacht en de hitte van de woestijndag, de droogste op deze planeet. Zij noemden dat "Campamento Esperanza" - "Kamp De Hoop". President Piñera en minister van mijnbouw Laurence Golborne bleven ter plekke om het beste reddingsplan zeker te stellen en dat de beste uitrusting, die een buis bijna naar de hel kon boren, gebruikt zou worden. Zo begon het reddingswerk in een ijlend, maar toch voorzichtig tempo in de richting van de veronderstelde locatie waar zij zich zouden kunnen bevinden, in een race tegen de klok. Zij informeerden naar elk detail, verzekerden zich er van dat ook het kleinste aspect de nodige aandacht kreeg. Een pijnlijk, gespannen evenwichtskunst tussen snelheid en precisie.

De berg was stil; de niet aflatende hoop van de geliefden, echtgenoten, kinderen en vrienden, die in ploegen sliepen, hielp de redders wier taak steeds meer technisch en gespecialiseerd werd naarmate de uren verstreken. Een week ging voorbij, twee weken en de toestand van de mijnwerkers bleef een raadsel, men hoopte dat zij tenminste een van de primitieve schuilplaatsen, die zich op elke ongeveer honderd meter dieper in de ingewanden bevonden, zouden hebben kunnen bereiken. Niemand wist of zij echt daar binnen waren of levend begraven onder tonnen puin, koper en rotsen, een kilometer onder de woestijnoppervlakte. Mijnbouwminister Golborne stikte bijna in zijn tranen toen hij eens de prognose van de experts moest doorgeven: er was slechts een magere 2% kans dat zij in leven waren, misschien minder. Een boze, kamperende echtgenote confronteerde hem en zei: "Val ons niet lastig met de feiten van je experts, mijnheer de minister; wij hebben ons kamp een meer realistische naam gegeven: 'Campamento Esperanza' - 'Kamp De Hoop'."

Sommige van de experts, het soort dat planeten in rang verlaagt, berekenden wat een mens nodig heeft om te overleven in precies dezelfde hitte en vochtigheidsomstandigheden zoals die daar beneden moesten zijn en hielden preken over de geologie van de berg. Daarmee brachten ze de hoop terug tot absoluut niets en vermengden zij hun prikkelbaarheid met wat zij "realisme" noemden.

De regering verloor geen minuut. Het hele land boorde en boorde gedurende elke seconde, minuut, uur, dag, week. Na drie weken was 'Kamp De Hoop' stil, maar waren de mensen bereid te spugen op elke expert, die sprak over percentages en de waarschijnlijkheid van het menselijke uithoudingsvermogen. Houd op met calculeren, blijf precies, onophoudelijk boren. Zelfs kinderen hielpen mee. Australië stuurde uitrusting, evenals Duitsland, de VS en andere landen.

Op een gegeven moment bereikte een van de vijf of zes buizen de buitenkant van de schuilplaats, ongeveer een kilometer diep in de aarde. De 33 mijnwerkers waren nog in leven, zoals de optimisten in 'Kamp De Hoop' hadden aangenomen en de stemming werd juichend. Het hele land ontplofte van de bevestiging dat hoop realistischer is dan de percentages van de deskundigen. De eerste papiertjes met liefdevolle berichtjes werden samen met water, voedsel en medicijnen verzonden. Wij zijn in leven, wij houden van jullie, wij hebben jullie niet verlaten, het hele land helpt mee jullie zullen er levend uitkomen. Het antwoord van beneden liet niet op zich wachten: wij houden ook van jullie, zijn eeuwig dankbaar, wij zijn OK. De laatste tijd wisten wij dat jullie naar ons aan het boren waren, omdat wij een zacht,

subtiel geluid van de boormachines hoorden (Elijahoe's *kol demama daká*, een uitdrukking uit I Melachiem [Koningen] 19:12 "het gefluister van een zachte bries"). Toen namen we aan dat wij niet vergeten waren. Na twee weken wisten wij dat jullie er aan kwamen. Wij rantsoeneerden het weinige voedsel, maakten routines om niet gek te worden in de duisternis, wij zongen, wij baden en deden zelfs oefeningen. Wij hadden water uit de bronnen en het was puur om te drinken en met honger en al bleven wij sterk.

Toen deze communicatie – een ware reddingsboei of een *Soelam Jaäkov*, een Jacobs ladder – gereed was, kon het leven weer ademen en kon voeding voor lichaam en geest heen en terug worden gebracht via de "paloma", de "duif". Een vreemde echo uit van de duif in Noachs Ark (Beresjiet 8:8-12). Het leek alsof de mijnwerkers in een ark verbleven en moesten wachten totdat de vloed zich terug trok. De deskundigen verdwenen of werden stom. De machinerie, nodig om hen te redden, kwam en dan werd iets, dat nooit eerder op zo een schaal en diepte geprobeerd was, op zijn plaats gezet. In eerste instantie zeiden de deskundigen dat het ruim een half jaar zou kosten om hen te bereiken en eruit te halen. 'Kamp De Hoop' noch de mijnwerkers met hun gevoel voor humor daar in de diepte, wanhoopten. Toen de Chileense Onafhankelijkheidsdag kwam, precies op Jom Kipoer, 18 september (2010), 10 tisri (5771), waren er video's van de mijnwerkers, die de *cueca* dansten en het nationale volkslied zongen.

Het boren ging heel gestaag en snel, alsof het hele land 70 Bijbelse dagen besteedde aan het boren en boren en boren. De naam voor de eenpersoons, rudimentaire lift naar beneden was "Fénix", naar de vogel die uit de as van de duisternis en verwoesting oprijst.

Zo kreeg de mystieke, afgewaardeerde planeet het trotse regentschap van het rijk van de schimmen weer terug: mij wordt verteld dat Pluto nu de *Mazal G'di*, (het sterrebeeld Steenbok), het teken van de woestijn, passeert. De mythe heeft zich opnieuw afgespeeld als een zo exacte weergave van de kentekenen van Fenix/Phoenix, dat deze onbewust tevoorschijn geroepen werden.

Rav Israël Joshua Trunk uit Kutno becommentarieert de *pasoeck* (het vers) Beresjiet 12:4 uit de sidra van deze week als volgt: "Avram ging uit Charan weg, zoals de Eeuwige hem had opgedragen." In het algemeen vermindert het enthousiasme bij het vervullen van een mitswa in de loop der jaren, maar Awraham bleef doorgaan met hetzelfde enthousiasme en ijver dat hij had toen God met hem sprak. Zijn enthousiasme nam niet af en zijn verlangen werd niet verzwakt. Dezelfde gedachte treffen we aan in de commentaren op *pasoeck* 24:3 in de Tehiliem (Psalmen): "Wie mag de berg van de Eeuwige bestijgen, wie mag staan op Zijn heilige plaats?" Onze wijzen zeggen, dat terwijl het naar boven gaan belangrijk is, de werkelijke maat van de toewijding van een persoon of van een getuige is zijn "staan" voor het Goddelijke nadat hij het bestijgen van de berg heeft volbracht.

En sinds die dinsdag, toen een voor een, geduldig, elk van de drieëndertig mijnwerkers, die gevangen zaten in het binnenste van de diepte van de woestijn, aan de oppervlakte kwamen en hun vrouwen, kinderen en ouders omarmden, volgden de president, vrienden en het hele land en zelfs via de media de hele planeet de stroom van nieuwsberichten.

Het was Bijbels. Het is een les in menselijk grilligheid en vals "realisme" en een monument voor een ander realisme, een die alles wat wij als mensheid hebben, verbindt: een kloppend hart en de beste technologie, een veerkrachtige psyche en een verantwoordelijke regering, levende menselijke solidariteit en hulp van de gebeden en uitrusting van bevriende naties.

Dit is niet alleen maar een "verhaal" zoals de media graag het zich ontvouwende leven noemen. Dit is een verlossing gemaakt van de combinatie van alles dat goed en positief is, al het potentiële in kracht, geduld en de wijsheid van het hart, die niet wordt weggenomen door degraderende experts en hun arrogante zekerheden. Zij verstopten zich als muizen voor het stralende licht van een andere waarheid. Terwijl ik toekeek, stapte elke mijnwerker, een voor een de Fenix-cabine binnen en begon aan zijn stijging en sprak ik de woorden uit: "*Lech-lecha...*", "ga nu je nieuwe leven tegemoet, nu je herboren bent uit de diepten van de duisternis!" ingewijd met een kennis, die wij slechts langzaam kunnen beginnen te begrijpen en druppel voor druppel beginnen te leren.

Dit gaat niet over een flauw patriotisme. Dit gaat over iets, dat zoveel dieper en universeler van omvang is: wat de mens heeft aan emotionele, cognitieve en technologische middelen, die kunnen worden ingezet om diegenen weer te doen opstaan, die dood genoemd werden door de "zelfbenoemde experts", zij die denken dat wetenschap niets te maken heeft met het menselijk hart en dat technologie niets te maken heeft met menselijke hoop. Zij die denken dan synergie collectieve hysterie is en solidariteit iets voor mensen in staat van ontkenning. Feitelijk, zij die dit predikten, ontkenden iets nog veel groters. Iets goddelijks dat Sarai en Avram op weg stuurde op reis naar transformatie en wier kinderen wij Joden zijn.